

ÁGH ISTVÁN

Zokogások

ÁGH ISTVÁN (1938) Budapest

Apámra gondoltam, s nem akartam tudni róla,
még a gyász hírrel is más címre tévedt a posta,
ahogy a gyorsvonat késleltette érkezésem,
úgy temették el, hogy utoljára meg se néztem,
azt képzeltem, annyi, mintha elmennék hazulról,
ő meg ama naptól a faluból ki se mozdult,
magamtól is távol költöztem a városszélre,
ahol félig otthon, félig idegenben éltem,
s mikor megértettem, ami lehetetlen,
virágok közül is neszek kísértettek,
mintha a magasban apám inge lebbent volna,
az ő fáradt hangján szólt a budai diófa.

Azt mondta, hogy többé nem számíthatok rá,
felnőtt ember lettem, immár halála árán,
szavai a magasból esendőnek hatottak,
mintha nem is érteném, vagy csupán nem hallottam,
kérdezni szerettem volna, mit tegyek? hogyan kezdjem?
de a megakadt szó számban felgyülemlött,
ahogy a hordalékától eldugul a csatorna,
mint néma gutaütött, dadogtam teli torokkal,
öklendeztem, és minden porcikám görcsbe rándult,
fölforrósodott számban a túlvilágra szánt szó,
akár a robbanás, hatalmas légnomással
kitört a makogásból borzasztó zokogásom.

Elárasztott a könnyem, nyelvem érdessé száradt,
reszkettem, mintha fáznék, megsósodott a nyálam,
nem én sírtam, a sírás külön rázkódott bennem,
tudtam, miért, és mégis szinte közömbös lettem
ahhoz a bömbölésre változott medvehanghoz,
ami az Ördögárok völgyében elbarangolt.
ilyen rémület egyszer esett meg életemben,
oka nyilvánvaló, intenzitása érthetetlen,
bár az apa hiánya lehetett rá a magyarázat,
mégis, hogy a jövőt is gyászkeretben láttam,
amitől lefüllesztett indulatom kirobbant,
sokkoló beavatással léptem a férfikorba.

Azóta már én maradtam a családban utolsónak,
nincs, aki az üres házra zárja mögöttem ajtómat,
megint olyan előérzet sejlik sóhajtásaimban,
akár ötven esztendeje, mikor utoljára sírtam,
mintha fáradt idegzetem villanyáram csigázná föl,
érezem bekövetkezését biztos időhatár nélkül,
bármikor kitörhet rajtam, mint az epilepsziáson,
nincs hely, ahol elsírhatnám megrendítő zokogásom,
lehet mint egy bazaltbánya robbantása fölnagyítva,
vagy valami kis bogár észrevétlen, néma kínja,
várom, ahogy várni kell, mintha másra sem készülnék,
amíg a biztosítékot ki nem csapja a feszültség.

Túl a reményen

Képtelen vagyok foglalkozni mással,
mint amit éltem és megérhetek,
álomszerű, bár valóságos káosz
zajlik bennem, hang visszhanggal perel,
rengeteg kósza, egymásba tört mondat
fonódik a zaklatott monológban,
az én nyelvemen szól egy idegen.

Idegeim normális működését
fölfoghatatlan jövőm dúlja fel,
a borzalmaktól megrémülök ismét,
s megálmodom, mi történik velem,
és amit képzeletem összezagyvál,
az csupa bűn, hiú önzés, mulasztás
miatt háborgó lelkiismeret.

Ha múltamban és a jövőmben élek,
fölfogható jelenlétem hamis,
nincs már időm, mindenkor útra készen
végrendelkeznek múló napjaim,
és amit elnyertem a keresztségben,
az is elvész kétségeim kódében,
semmibe zár a sír? vagy felröpít?

Emlékeim nyújtanak menedéket,
hogy belebújjak a jövőm elől,
ahol sok kínba gárgyult szerencsétlen
szenvedi el a poklot idefönn,
így csonkul az időm szimmetriája,
amíg eleven tengelyének állva
forgok, szédülök tehetetlenül.

A messzi anyaölig visszamenni
könnyebb, mint az ismeretlen felé,
a kisgyerekeknek lehet dicsekedni
hogy mennyi gazdag esztendőt megélt,
még sincs semmi vigasz az elmúlásra,
aki nem hisz a halhatatlanságban,
naponta újabb ráadást remél.

Túl a reményen írtam ezt a verset,
hogy rendezzem a folytonos zavart,
nem, hogy az olvasója megszeresse,
vagy másban is bajt fakasszon a baj,
bár a félelem lüktet ütemében,
az istenadta alkotás hevében
boldog voltam és talán fiatal.

Tandori D. hívása

Nagy baj van! szól a telefonba,
de már felelni nem tudok rá,
vagyis valamit mégis mondok
anélkül, hogy ő meghallhatná,
azért bújt ördög a vonalba,
hogymint rövidre fogjuk a dolgot?
Ő kezdte, hisz ő került bajba,
még megüzente, ami fontos,
így lettünk a technika foglya
a véletlen következtében,
s magamra hagyott a titokkal,
a kimondatlant fejtsem én meg,
mi a baj? mi lehet a nagy baj?
Éppen az nem jutott eszembe,
mi állandóan foglalkoztat,
csak mást találok ki helyette,
mint azt, mi eljött rá egy hétre,
nagy baj van, nagy baj, csak a visszhang
halkuló kétségbeesése,
mit rajtam kívül senki sem hall.

A puszták harangja

Az Alföld mélyén álló szállodában
kaptam ágyat egyetlen éjszakára,

mégis, mint a holdra feküdtem volna
a fal mögött, láthatatlan oldalra,

és nem éreztem senkit rajtam kívül,
csak árnyak kísértettek a sötétből,

s átadtam magam az önkívületnek,
hogymint az úri szorongást elviseljem,

nem álmodtam, mégis valami hangra
emlékszem, hogymint a pusztát átsajogta,

körülzengett, akár gyerekkoromban,
a révületből szívem kioldotta,

mint anyám, hogymint a hajnali misére
készüljek és időben odaérjek,

megszólított az álom kondulása,
s már a valódit hallgattam az ágyban,

még ernyedett testtel, de már tiszta fejjel,
még inkább kitárt szívvel, meglepetten,

hogymint van harang, sőt hajnali harangszó,
nem szűnt meg, csupán elszoktam a hangtól,

ami ott hallgat szülőfalum tornyán,
bár ez a város nem is Magyarország,

mégis otthonom, és egészen addig,
míg az önfelelt szívdobogás hallik,

és a harangszó meleg sugárzással
enyhíti kínjait az éjszakának,

mert a kötelet az Úristen húzza,
befejezi a verset, s kezdi újra.

Arany menyasszony

Nagyon szeretem a kedves kukoricahaj menyasszonyt,
mint egy költemény alakja sugárzik a könyvespolcon,

a *Tengerihántás* miatt kedveltem meg Nagyszalontán,
azóta is Arany János balladája hangol hozzá,

a föld és a nép még megvan, nap se jár másként azóta,
bár a Lombár nagy harangja kihalt gulyák rossz kolompja,

lehetne a megesett lány mása, ki gyerekkorában
játszhatott elábrándozva hasonló csuhébabával.

az asszonyok, mint a kelmét, megdolgozták részletenként,
a levelet megfürdették, sodorták és szeletelték,

játszva végezték a munkát minden más dologhoz képest,
ahogy a falusi ember ébren álmodozott télen,

szalagokban fölrakták a semmin támaszkodó drótra,
vetköztették, öltöztetették, s Szalontán megvásároltam,

elbűvölő piciségét kézfejem hosszával mértem,
bár hatalmas erő nyugszik elvarázsolt személyében,

szépségétől lelkesítő miniatűrre szelídült,
talán titokzatossága tudatlanságomra épül,

mintha elindulna hozzám rózsacsokrának feszülve,
melyet a keblére ölel, s gyermekké ringat ölében,

hajában szerelem-illat, mit a tengeri virága
árasztott a holdvilágos júliusi éjszakában,

rajta felejttem a szemem az arcával fedett arcra,
úgy várom, hogy tekintetem látva válaszra méltassa,

magam bűvölöm, ha nézem, bár egy magyar Pygmalion
kelti föl bűvöletével szívemben a varázslatot,

játéknak szánt lelemény az élet elviselésére?
vagy a teremtésben való, kivételezett részvétel?

talányos, milyen vonzalmak, sugallatok sokasága
hat egy kis csuhé menyasszony alakjában a világra.

Madártávlát

Szokásommá lett ez a ráérős nagy kíváncsiság,
mire ébredtem reggel? mit ígér mára a nap?
magam feledve állok a csukott ablak mögött,
látom, a dolgát végző élet miként folyik tovább,
fönről olyan közönyösen, mint a kihalt Duna,
mint a nyugdíjas nappalok sora halálomig,
ami még hátravan, nem biztat másba kezdeni,
csak hogy az otthonom kilátásába szerethetek.

Az ember néha, mint valami eleven készülék,
működik az időjárás szeszélyei szerint,
a város éppen fekete-fehér ködből terjeszkedik,
s könnyebbnek tűnnek a tetők a vastag hó alatt,
súlyosabbak a csupasz ágak, mint a vastraverz,
fáradtabb a sirályok suhanása a rakpartok között,
sekélyebb a tér szigete, mélyebb a házak közti rés,
s több lett az égből is, mint amennyi kellene.

Megváltozna az utca képe, ha közelednél felém,
bezárt ablakom mögött kizárva a mélységiszonyt,
nem szédülök, mert ott vagyok, amerre végignézek,
madártávlatra nyúlt utak, Alföldbe vesző templomok
nyugalmában az alvadt figyelmet addig ringatom,
míg riadtan ráébredek kiszolgáltatott helyzetemre,
mintha egy rigó azért húzódna a kerti bokorba,
hogy ne kelljen a zuhanás feszültségében szállnia.

Szemmel tartom a földet, mint akit őrségbe állítottak,
hátha meglátok valami észrevétlenül fontosat,
bár ez a veszélyes mélység feszül a lentiek fölé,
akik a haláluk felé lépegetnek a betonon,
arányos, eltökélt, siető alakzatban haladnak,
mert odapillantottam, életbevágó jelentése lett
valaki ottlétének, keresvén a menetirányt,
hátranézeget, mintha valakitől várná a jelet.

A harmadik emeletről egyszerre van közöm
ahhoz, ki nem tud rólam, s egy pillanat játszotta ki,
átsiet az életemen, félprofilban és hangtalan,
boldogító látvány csupán és kitapinthatatlan,
mint kiről álmodni szoktam, vagy látszik egy felvételen
ifjúsága legrejtettebb titkaitól dúsgazdagon,
kíváncsi fejforgással, meg-megszakadt lépteivel
beleszövődik a reggel végtelen fehér szőnyegébe.